

1. ΟΙ ΠΡΟΚΛΗΣΕΙΣ ΤΗΣ ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΠΡΟΕΔΡΙΑΣ

Μέσο: ΤΑ ΝΕΑ

Ημ. Έκδοσης: . . . 02/01/2026 Ημ. Αποδελτίωσης: . . . 02/01/2026

Σελίδα: 1

ΣΤΗΝ ΕΕ

Οι προκλήσεις της
κυπριακής προεδρίας

• Π.Κ. Ιωακειμίδης:
Ποιο είναι το διακύβευμα

Σ. 8-9 ΚΑΙ ΚΥΡΙΟ ΑΡΘΡΟ Σ. 2

FOCUS - 1

Αντιμέτωπη με πολλές προκλήσεις και εμπόδια

Η Κύπρος ανέλαβε χθες την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης για το επόμενο εξάμηνο

Πρώτα η Ουκρανία

Βασική προτεραιότητα – και αυτό έχει κατατεθεί και δημοσίως από τη Λευκωσία – αποτελεί το Ουκρανικό. Η κυπριακή προεδρία το θέτει σε τέσσερα βασικά επίπεδα, με έναν επιπλέον συναφή άξονα. Πρώτο είναι το ζήτημα της διατήρησης της ακεραιότητας του Κιέβου σε διπλωματικό, πολιτικό, οικονομικό, ανθρωπιστικό, στρατιωτικό και ενεργειακό επίπεδο. Το δεύτερο είναι η διασφάλιση της βιωσιμότητας οποιασδήποτε διευθέτησης, μαζί με τον σεβασμό της κυριαρχίας και της εδαφικής ακεραιότητας της Ουκρανίας. Τρίτο είναι η σύνδεση του Ουκρανικού με την ασφάλεια και την άμυνα της ίδιας της ΕΕ και τέταρτο το κεφάλαιο της συνοχής των κρατών-μελών γύρω από το ζήτημα, μια ιδιαίτερα απαιτητική υπόθεση. Ο επιπλέον άξονας αφορά τη σχέση του Ουκρανικού με τη διεύρυνση της Ένωσης, με την κυρίαρχη άποψη να είναι ότι αυτή αποτελεί γεωστρατηγικό εργαλείο, ιδιαίτερα στην περίπτωση της άμεσης συνδεόμενης με το Ουκρανικό Μολδαβίας.

Με ορίζοντα το 2030

Στο κεφάλαιο της ασφάλειας και της άμυνας της Ευρωπαϊκής Ένωσης, η κυπριακή προεδρία προτάσει την ανάληψη μεγαλύτερης ευθύνης σε ολόκληρο το φάσμα των απειλών, μέσω της εφαρμογής της Λευκής Βίβλου για την Ευρωπαϊκή Άμυνα και του Οδικού Χάρτη για την Αμυντική Ετοιμότητα έως το 2030. Με το πρώτο να έχει εγκριθεί τον Μάρτιο του προηγούμενου έτους και το δεύτερο να έχει δημοσιευθεί τον Οκτώβριο, το εξάμηνο αυτό θεωρείται εξαιρετικά σημαντικό για τις αποφάσεις στο Συμβούλιο, τις νομοθετικές διαδικασίες, αλλά και για το να τεθούν οι βάσεις για την επιτυχία της πρακτικής υλοποίησης του εγχειρήματος. Για τη Λευκωσία, προτεραιότητα αποτελεί τόσο η σχέση με το ΝΑΤΟ όσο και η προώθηση του διαλόγου με τις ΗΠΑ. Παράλληλα, έμφαση θα δοθεί στην εσωτερική ασφάλεια και την κυβερνοασφάλεια, αλλά και στο Μεταναστευτικό ως ζήτημα ασφάλειας, με καλύτερη προστασία των συνόρων, διαχείριση των ροών και ενίσχυση των επιστροφών.

Διαχείριση Μεταναστευτικού

Βεβαίως, το κεφάλαιο «Μετανάστευση και Ασυλο» είναι μείζον και συνιστά από μόνο του ξεχωριστή κατηγορία. Η Κύπρος, ως χώρα πρώτης εισόδου, αντιμετώπισε εξαιρετικά σοβαρά πρόβλημα, αλλά και επικρίσεις, όταν αναγκάστηκε να λάβει μέτρα αυστηρότερα από τα προβλεπόμενα για να διαχειριστεί την κατάσταση. Δεν είναι τυχαίο ότι στη διάρκεια της κυπριακής προεδρίας, όσον αφορά αυτό το ζήτημα, η έμφαση δίδεται στην πρακτική εφαρμογή του Συμφώνου για τη Μετανάστευση και το Ασυλο, μέσω του οποίου θα διασφαλιστεί και στην πράξη η αλληλεγγύη, με τις απαραίτητες επανεγκαταστάσεις σε όλα τα κράτη – μέλη, αλλά και η ενίσχυση του συστήματος επιστροφών για όσους κριθεί ότι δεν δικαιούνται να παραμείνουν. Όλα τα πιο πάνω αφορούν άμεσα και την Ελλάδα, της οποίας οι θέσεις στο ζήτημα αυτό ταυτίζονται απόλυτα με τις κυπριακές.

Ο ρόλος στη Μέση Ανατολή

Ένα άλλο κεφαλαιώδες θέμα στο οποίο η κυπριακή προεδρία αναμενόμενη δίνει ιδιαίτερη έμφαση είναι η εξωτερική πολιτική, με το βάρος να πέφτει στη Μέση Ανατολή. Η Λευκωσία αξιοποίησε τις δραματικές αλλαγές των τελευταίων χρόνων για να κερδίσει την εμπιστοσύνη και τον σεβασμό ως προς τον ρόλο και τις δυνατότητές της, κάτι που φάνηκε και στην πράξη τόσο με τον κρίσιμο ρόλο που διαδραμάτισε στο κεφάλαιο της βοήθειας προς τη Γάζα όσο και στις ευρύτερες ισορροπίες στην περιοχή. Σκοπεύει, λοιπόν, να επενδύσει περαιτέρω σε αυτό, καθώς δεν πρέπει να λησμονείται ότι η ανάπτυξη αυτών των σχέσεων έγινε κυρίως με την προσπηκτική που προσφέρει η Ευρωπαϊκή Ένωση σε σειρά ζητημάτων για τα κράτη της περιοχής, είτε μιλάμε για τη λεβαντινή περιοχή και το Ισραήλ είτε για κράτη της Αραβικής Χερσονήσου είτε για την Αίγυπτο. Το σκεπτικό είναι ότι, εάν η Κύπρος δημιουργήσει όλο αυτό το πλέγμα σχέσεων ως κράτος – μέλος της ΕΕ, με τη βοήθεια φυσικά του γεωγραφικού πλεονεκτήματός, το έργο που μπορεί να επιτευχθεί με την Κύπρο στην ηγεσία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, στη λογική της διευκόλυνσης και της ανάπτυξης νέων πρωτοβουλιών και έργων, είναι πολύ μεγαλύτερο. Η κυπριακή προεδρία σκοπεύει να κινηθεί στη λογική του πύλωνα της ΕΕ «Open to the World», δηλαδή «Ανοιχτή προς τον κόσμο», ο οποίος προωθεί την εμβάθυνση των σχέσεων των «27» με τρίτα κράτη από την περιοχή αλλά και αλλού, σε όλα τα επίπεδα, και στα υπηρεσιακά έγγραφα αποκαλείται «Εξωστρέφεια της Ευρωπαϊκής Ένωσης», ένας σαφέστερος όρος για το σύνολο των επιδιώξεων του πύλωνα.

Ο πρόεδρος της Κύπρου Νίκος Χριστοδουλίδης ανέλαβε την προεδρία του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε μια κρίσιμη χρονική στιγμή για την Ευρώπη μετά τις εξελίξεις των τελευταίων ετών

Διπλωματική πηγή στη Λευκωσία σημείωσε, επαναλαμβάνοντας όσα λέγονται το τελευταίο διάστημα στην Κύπρο, ότι επ' ουδενί λόγω θα χρησιμοποιηθεί η προεδρία για εθνικά ζητήματα της χώρας

Η Κύπρος ανέλαβε την προεδρία σε μία από τις δυσκολότερες στιγμές στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης

NEWS ANALYSIS
ΤΟΥ Π.Κ. ΛΟΥΚΑΙΔΗ

Για δεύτερη φορά από την ένταξη της στην Ευρωπαϊκή Ένωση (1η Μαΐου 2004) η Κύπρος ανέλαβε από χτες την προεδρία του Συμβουλίου Υπουργών της Ένωσης (ΕΕ). Πρώτη φορά άσκησε την προεδρία το 2012. Έτσι για ένα εξάμηνο η Κύπρος των 1,3 εκατ. συνολικά κατοίκων, που βρίσκεται μακρύτερα από κάθε άλλη χώρα - μέλος από τις Βρυξέλλες, θα είναι στο τιμόνι της Ένωσης των 27 κρατών - μελών. Αλλά η προεδρία κράτους - μέλους είναι σήμερα συρρικνωμένη σε σχέση με αυτή του παρελθόντος. Ειδικότερα, η χώρα - μέλος δεν προεδρεύει πλέον στο Ευρωπαϊκό Συμβούλιο/διάσκεψη κορυφής ηγετών - όπως συνέβαινε στο παρελθόν - καθώς το τελευταίο έχει μόνιμο σταθερό πρόεδρο (Συνθήκη Λισαβόνας, πρώην πρωθυπουργός της Πορτογαλίας Αντ. Κόστα σήμερα). Δεν προεδρεύει επίσης τον κρίσιμο Συμβούλιο Εξωτερικών Υποθέσεων (ΣΕΥ/ΕΑ), το οποίο έχει μόνιμο πρόεδρο (την υπάτη εκπρόσωπο Κάγια Κάλας). Αλλά και του (άτυπου) Eurogroup, το οποίο έχει επίσης μόνιμο πρόεδρο (τον έλληνα υπουργό Οικονομικών Κ. Πιερρακάκη).

Παρά ταύτα, η εκ περιτροπής προεδρία εξακολουθεί να έχει υψηλή σημασία. Καθώς πρώτα απ' όλα ηγετίνα όλων (εννεία) των θεματικών Συμβουλίων, από το Συμβούλιο Γενικών Υποθέσεων (ΣΥ/ΕΑ), το οποίο κατά κάποιο τρόπο έχει τη γενική εποπτεία για την ατζέντα και ανάπτυξη της Ένωσης, το Συμβούλιο Οικονομικών και Χρηματοπιστωτικών Υποθέσεων (ΕΚΟΦΙΝ) μέχρι τα Συμβούλια Ανταγωνιστικότητας, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων, Γεωργίας, Περιβάλλοντος κ.λπ. Η Κύπρος θα συγκαλέσει επίσης άτυπο Συμβούλιο Εξωτερικών (Gymnich) στο έδαφός της, άτυπη διάσκεψη κορυφής των ηγετών ΕΕ (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο) και άλλα άτυπα Συμβούλια.

Για να κατανοηθεί η σοβαρότητα του ρόλου της προεδρίας θα πρέπει να ληφθεί υπόψη ότι το Συμβούλιο είναι το νομοθετικό όργανο της Ένωσης (μαζί με το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο). Και είναι το κράτος - μέλος ως προεδρία του Συμβουλίου που καθορίζει το νομοθετικό πρόγραμμα προτεραιοτήτων για υιοθέτηση

στο εξάμηνο της θητείας του. Μολονότι η επιλογή δεν γίνεται αυθαίρετα αλλά με θεσμική συνεργασία, τα περιθώρια τεράρρησης των προτεραιοτήτων είναι σημαντικά.

Αυτό που μια χώρα οφείλει να κατανοήσει ως πρώτο καθήκον είναι ότι με τον ρόλο της προεδρίας «τίθεται στην υπηρεσία της Ένωσης». Οφείλει να υπηρετεί το ευρωπαϊκό συμφέρον και να προωθεί την ενωσιακή και όχι μια οποιαδήποτε εθνική ατζέντα. Τούτο ισχύει πολύ περισσότερο για την Κύπρο καθώς η ανάληψη της προεδρίας της «καιρείστηκε» με κάποια καχυποψία ως δυνητικά «χαοτική» - από το Politico μεταξύ άλλων (βλέπε, π.χ., «Allied concern builds as neutral Cyprus takes over EU presidency», Politico, 30/12). Αν και οι συγκεκριμένες επικρίσεις εστιάζουν εν πολλοίς σε θέματα που δεν εμπίπτουν τυπικά/θεσμικά στην αρμοδιότητα της «εκ περιτροπής προεδρίας» (συμμετοχή Τουρκίας σε πρόγραμμα SAFE, σχέσεις ΕΕ - ΝΑΤΟ, στόχος Κύπρου για ένταξη στο ΝΑΤΟ κ.λπ.), η Λευκωσία οφείλει (και μπορεί) να διεκπεραιώσει μια ενωσιακή προεδρία που να διαφεύδει τις οποιοσδήποτε αρνητικές προβλέψεις ή εκτιμήσεις.

Χωρίς αμφιβολία η Κύπρος ανέλαβε την προεδρία σε μία από τις δυσκολότερες στιγμές στην ιστορία της ευρωπαϊκής ενοποίησης. Η Ευρωπαϊκή Ένωση βρίσκεται σήμερα σε πραγματική κρίση επιβίωσης (D. Marsh, «Can Europe Survive?», Yale, 2025) καθώς για πρώτη φορά στην ιστορία της οι δύο υπερδυνάμεις (ΗΠΑ, Ρωσία)

βάλλουν, «έχουν κηρύξει πόλεμο εναντίον της» με κοινό στόχο τη διάλυση της (στηρίζοντας μεταξύ άλλων την άνοδο των ακροδεξιών, αντιευρωπαϊκών κομμάτων στην εξουσία)! Στο παρελθόν, ούτε Ρωσία ούτε πολύ περισσότερο ΗΠΑ διανοήθηκαν ποτέ κάτι τέτοιο. Και ταυτόχρονα οι ευρύτερες γεωπολιτικές συνθήκες αλλά και η εσωτερική οικονομική, κοινωνική και θεσμική συγκρότησή της έχουν αποδομηθεί. Αλλά ακριβώς επειδή βάλλεται, η Ένωση οφείλει να αντιδράσει και αντιμετώπισει την πρόκληση επιβίωσης με ένα γενναίο relance προς τα εμπρός, στη λογική της βαθύτερης γεωπολιτικής Πολιτικής Ένωσης με «στρατηγική αυτονομία» α λα Μακρόν. Η Κύπρος εμφανίζεται να συμμερίζεται αυτή τη λογική. Παρουσίασε ένα πρόγραμμα προτεραιοτήτων με κύρια αναφορά στην έννοια της αυτονομίας και με πέντε κεντρικούς πυλώνες - προτεραιότητες. Πρώτος, πολυετής δημοσιονομικό πλαίσιο (ΠΔΠ/ΜΕΕ - ΝΑΤΟ, στόχος Κύπρου για ένταξη στο ΝΑΤΟ 2027-2034 της ΕΕ με όλες τις συνοδευτικές πολιτικές (γεωργία, συνοχή κ.λπ.), Ουκρανία, μετανάστευση, διύρυνση, Μεσόγειος/Μ. Ανατολή, αλλά και σχέσεις με Ινδία θα αποτελέσουν, ως φαίνεται, τον κεντρικό πυρήνα της δραστηριότητάς της.

Η ιστορική εμπειρία δείχνει ότι μικρότερα κράτη καλύτερης προεδρίας - εάν δεν παγιδευθούν σε εθνικές περιχαράκωσεις. Η Κύπρος οφείλει και μπορεί «να κάνει μια άψογη ευρωπαϊκή προεδρία».

Καλή επιτυχία λοιπόν στην προεδρία που άρχισε. Η πρόκληση είναι μεγάλη όπως και το διακύβευμα. Κρίνονται το κύρος, η σοβαρότητα και η αξιοπιστία της Κύπρου και επομένως τα περιθώρια επιρροής και δύναμης που μπορεί να έχει εντός ΕΕ και όχι μόνο...

Ο Π.Κ. Λουκαΐδης είναι ομότιμος καθηγητής του Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), πρώην πρεσβευτής - σύμβουλος του ΥΠΕΞ και μέλος της συμβουλευτικής επιτροπής του ΕΛΙΑΜΕΠ. Από τις εκδόσεις Ι. Στεφάνης κυκλοφόρησε το νέο του βιβλίο με τίτλο «Πέρα από το Στερέοτυπο. Νέα Προσέγγιση Εξωτερική και Ευρωπαϊκή Πολιτική».

Η άλλη όψη

Τούτου λεχθέντος, υπάρχουν και τα προβλήματα, όπως και οι αμφιβολίες. Κάθε άλλο παρά τυχαίες ήταν οι ανώνυμες αναφορές σε ΜΜΕ ότι κάποιοι στις Βρυξέλλες και σε εθνικές πρωτεύουσες ανησυχούν για το πώς θα εξελιχθεί η κυπριακή προεδρία «σε σχέση με την Τουρκία». Πρόκειται ουσιαστικά για πιέσεις, κυρίως σε ό,τι αφορά το πρόγραμμα SAFE. Η Κύπρος θα το προωθήσει - και τι συμφέρει η προώθησή του -, δεν είναι όμως διατεθειμένη να αποσυρθεί, χωρίς σημαντικό πολιτικό αντίταγμα, το βέτο που έχει θέσει, μαζί με την Αθήνα, στη συμμετοχή της Τουρκίας στο πρόγραμμα. Πέραν τούτου, διπλωματική πηγή στη Λευκωσία σημείωσε, επαναλαμβάνοντας όσα λέγονται το τελευταίο διάστημα στην Κύπρο, ότι επ' ουδενί λόγω θα χρησιμοποιηθεί η προεδρία για εθνικά ζητήματα της χώρας, συμπληρώνοντας ότι η Λευκωσία δεν είναι διατεθειμένη να απολέσει τον πολύτιμο ρόλο που απέκτησε στην περιοχή ως ενεργούσα εκ μέρους της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Εξάλλου - όπως επίσης επισημαίνεται και ορθώς - η ίδια πηγή υπέδειξε ότι η προεδρευούσα χώρα δεν καθορίζει το τι θα συζητηθεί και τι όχι. Σε παρατήρησή μας ότι καθορίζει, ωστόσο, το πότε θα συζητηθεί κάτι, η πηγή απάντησε: «Ουδέν σχόλιο».

Ενέργεια και GSI

Στον τομέα της ενέργειας, η Κύπρος αναμένεται να θέσει στο επίκεντρο τη συνέχιση της προσπάθειας για ενεργειακή αυτονομία της Ένωσης, μέρος της οποίας αποτελεί και η πλέον πονεμένη ιστορία του καλωδίου ηλεκτροδότησης Great Sea Interconnector, το οποίο θα συνδέσει το Ισραήλ με την Κύπρο και την Κύπρο με την Ελλάδα και κατ' επέκταση με ολόκληρο το ευρωπαϊκό δίκτυο. Η Ένωση, η οποία χρηματοδοτεί το έργο, επιθυμεί να δει το εγχείρημα να προχωρήσει, και θεωρείται προβλέψιμο ότι η Κύπρος θα αξιοποιήσει τον ρόλο της στην προεδρία της ΕΕ ώστε να πιέσει για συλλογική ευρωπαϊκή στάση απέναντι στην Αγκυρα, η οποία στο παρελθόν παρεμπόδιζε παρανόμως την πρόοδο του έργου.